

EUSKARAREN NORMALIZAZIOA LAN MUNDUAN

AITZINDARIAK HASIBERRIAK HAUSPOTZEN

Mondragon Korporazioak hainbat urrats emanak ditu eta ematen ari da euskararen normalizazioak bidea egin dezan. Norabide berean lan egin nahi duten hainbat enpresak bisita egin dio haren esperientzia ezagutu nahian.

AINHOA BRETOS @ob_ainhoa

Euskararen Gizarte Erakundearen Kontseiluak martxan jarri duen egitas-moa da Euskaragiletu. Euskara plana hobetzeko edo sortzeko asmoa duten enpresei zuzendutakoa da. Euskararen normalizazioan aurreratuta doazenei Euskaragileak deitzen diete, dozena bat daude talde horretan, eta Kontseiluaren ustez, baliatu beharreko harrobia da, beste enpresa batzuentzat eredu bihurtu daitezkeelako eta haietatik ikasi daitezkeelako.

Dagoeneko hiru bisita egin dituzte. “Ikasleak” ondoko enpresak izan dira: Fagor Automotion kooperatiba, OBE Hettich, Gorosabel Elektrizitatea, Eika kooperatiba, Mutualia, LagunAro eta Ekide Group. Azken bisitaldia azaroaren 6an egin dute Mondragon Korporazioko Mondragon Zerbitzu Zentralak kooperatibara. Aholkularitza zerbitzua izateko aukera eskaintzeaz gain, etxeko eskalduntze prozesua aurkeztu diete.

EUSKARAZ LAN EGITEKO AUKERA

80ko hamarkadan egin zuen hausnarke-ta Mondragon Korporazioak. Bisitarien azaldu dienaren arabera, euskara maila informalean erabiltzen zen kooperatibetan, barne harremanetarako. Maila formalera eramane behar zela erabaki zuten. Horretarako euskal hiztunak behar zituzten, hortaz, euskaldunak formatzen

hasi ziren, euskara eskolak ematen.

Antzerako pentsamendua dute Euskaragiletu programan parte hartu duten enpresetako kideek. Enpresan, harreman informaletarako euskara erabiltzen dute hainbatek, lanerako, aldiz, ez. Euskara erabiltzeko aukera bermatzeak berebiziko garrantzia duela azpimarratu dute, bai langileei bai gizarteari oro har: “Gure lana ondo egiteko, langileek gustura egon behar dute. Euskaldunei aukera eman behar zaie euskaraz lan egin ahal izateko”. Hori dela eta, euskara planak martxan jarri dituzte horietako batzuek, eta Euskaragiletu programan parte hartzea erabaki dute: “Esperientzia gehiago duten enpresen bizipenak gertutik ezagutzea interesgarria eta oso baliagarria da, euskara planaren bilakaera eta onurak ezagutzeko, eta laguntza eta aholkuak jasotzeko”.

Mondragon Korporazioko kideak berriagoak diren urratsak azaldu dizkie bisitarien. 2006an, euskara dekalogoia idatzi zuten, *Euskara Normalizatzeko Oinarriak*. Dekalogoaren helburu nagusia euskararen aukera bermatua izatea da, eta horretarako oinarri batzuk ezarri zituzten: euskara ikasteko aukera bermatu eta horretarako baliabideak eskaintzea, langileen artean euskararen ezagutza bultzatzea, kontratatzerako orduan euskararen ezagutza kontuan hartzea, eta

irudian eta komunikazio arloan euskarak lehentasuna izatea, besteak beste.

Prozesu horretan, kontrako jarrera irekirik ez dutela jaso adierazi dute Mondragon Zerbitzu Zentralak kooperatibako kideek. Hortaz, alde horretatik behintzat, ez dute arazorik izan. Bisitaldian egon diren enpresetako ordezkariak, aldiz, hainbat zailtasun agertu dituzte.

LANGILE EUSKALDUNAK KONTRATATU

Bisitan izandako ordezkari batek azaldu duenez, atzerako bidea egin dute enpresan. Harremanak euskaraz zituzten orain urte batzuk: “Gu txikiak ginen, denak euskaldunak, eta dena egiten genuen euskaraz”. Azken urteetan, aldiz, enpresa handitu eta euskaraz ez dakien jendea kontratatu dutela adierazi du. Horrek ondorioak izan ditu, noski, orain erdia ere ez baitute euskaraz egiten, “konturatu gara bide horretatik ez gabiltzala ondo, eta buelta eman behar diogula egoerari”. Orain, sarri, jende euskalduna eta beti euskaraz komunikatu dena gaztelaniaz aritzen da lanean. Horrela adierazi du Euskaragileak batzordeko kidea den Cikautxo enpresako langile batek: “Nik euskaraz egin izan dut dena beti, lanera heldu eta gaztelaniaz. Hori ez naiz ni. Euskalduntze prozesuak lagundu nau ni naizena izaten”.

Kontratazioak egiterako orduan gu-

IKASTEN ETA ADORETZEN. HIRU BISITA EGIN DITUZTE ENPRESETARA: CIKAUTXORA, DANOBATERA ETA MONDRAGON KORPORAZIORA. ARGAZKIKOAK CIKAUTXO ENPRESAN DAUDE UZTAILEKO BISITAN. ARGAZKIAK: KONTSEILUAK UTZIAK.

txieneko ulermen maila ezarri dutela azaldu du beste ordezkari batek: “Gurean bi lerro ditugu, prestakuntza eta kontratazioa. Gure eremua eta errealitatea oso erdaldunak izan dira beti, beraz, ikasteko aukera eskaini behar dugu. Bestetik, langileak kontratatuzko ezinbestekotzat jo dugu langileok gutxieneko ulermen maila izatea”.

HIZKERA TEKNIKOAREKIN ARAZOAK

Harreman informaletarako euskara erabili arren, lanerako ez dute gauza bera egiten askok. Horren arrazoa, hainbatetan, hiztegia da. Horrela adierazi dute bisitaldiko bileran: “Gure enpresan hiztegi oso tekniko erabiltzen dugu, informatika arlokoa, ekonomia arlokoa... hizkuntza oso berezia da. Hortaz, lexiko hori ikasi behar dugu, baita gure hornitzaileek ere, bestela ez gaituztelako ulertzen, eta horietako asko atzerrikoak dira. Kanpokoekin komunikatzeko ezin dugu euskara erabili”.

Hainbatek aipatu du lan munduan euskaraz aritzeko beharra ikusten duten arren, bezeroak izaten dituztela Euskal Herritik kanpo, eta kasu horietan bilerak, aktak eta harremanak beste hizkuntza batzuetan egiten dituztela. Beste hainbatek azaldu du, aldiz, Euskal Herritik kanpo etorritako langile asko ari direla euskara ikasten.

OHITURAK, ALDATZEKO DAUDE

Euskaragiletu programaren bidez, zailtasunak eta esperientziak partekatu ahal dituzte enpresek. Horietako batzuek azaldutakoaren arabera, bisitak balio izan die ikusteko beste batzuen ibilbidea eta beraiena oso antzekoak direla, eta hainbat kezka berberak direla. Denek egin dute bat ideia batekin: enpresaren dinamika apurtzea da urratsik zailena.

Kasu askotan jendea oso euskalduna da, baina beren arteko harremanak ez. Horretarako, irizpideak, oinarriak, helbu-

ruak eta abar idatzita izatea oso garrantzitsua dela adierazi dute Mondragon Korporazioko kideek. Plan Estrategikoa egin dute orain gutxi beraiek. Bertan ezarri dituzte, esaterako, ondorengo erronkak: euskara normalizatzeko oinarri eustea, erakunde kulturaren euskara aztergai izan dadin sustatzea, euskara normalizazio egoerara heltzeko estrategiak lantzea, eta Mondragon Korporazioan lidergo eta irudi euskalduna zabaltzea.

Programan parte hartu duten enpresek esan dutenez, bisitak “oso baliagarriak izan dira aitzindariak jarraitutako urratsak ezagutzeko eta aurkitu dituzten zailtasunez kontziente izateko”. Orain, enpresa barruan adosturiko erronka eta xedeak lortu ahal izateko baliabideak eskaintzea behar-beharrezkoa dela aipatu dute. Eta, noski, inplikazioa eta gogoia ere funtsezkoak direla esan dute. Izan ere, “lan munduan euskaraz aritzeko ohitura falta handia dago, baina ohiturak aldatzeko daude”. ●

Hondarribia
euskaraz bizi

